

Ljudi me se nisu ticali: tako sam mislila, jer su svako jutro i svaki dan bili sasvim prazni i tako teško pogrešni, a i ako sam nekada i bila spremna da nekog čoveka prihvatim kao takvog, vrlo brzo sam primećivala da je i on jednako mrtav i opasan kao i stvari oko mene, kao i ja sama. Sve je bilo takvo da sam jedva imala snage da ga nazovem praznim. Jer, prazno je, ipak, obećavalo nešto, ono je pripadalo jednom trenutku, jednom bljesku vremena, a već sledeći takav trenutak mogao je i da ne bude takav. Ali, šta umesto toga. To nisam znala. Nisam umela da zamislim život koji bi bio drugačiji od ovog. Bila sam duboko uronjena u svoju vlastitu nepokretnost. Tako sam nekako mislila o tome negde na dnu svog bića, ili je možda ta misao bila izvan mene, a ja sam je prepoznala s vremena na vreme, kao poznanika u prolazu. Ništa osim toga nije postojalo. Ništa osim jutara, praznih, pogrešnih. Ništa osim dana koji su bezglavo jurili prema sumraku. Svaki od njih. Bez boje. Bez mirisa. A i ja sama bila samo tako malo spremna da otkrivam neke boje i mirise koji bi trebali biti spasonosni. Bilo je tako: bez icedga i prazno. I nikada mi nije uspeo da pobegnem od reči, stalno sam bežala od njih, jer sam se bojala njihovog prevarantskog delovanja, jer sam znala da su još opasnije od stvari i ljudi.

**

Ništa osim jutara. Posle sam saznala zašto sam mislila da su tako važna. Ako se sada osvrnem i pogledam iza sebe, videću da su sva jutra bila stopljena u jedno i da je sve uvek bilo isto: buđenje, otvaranje očiju, utvrđivanje dana o kojem se radi, ustajanje, oblačenje, umivanje (sve same idiotske radnje), zatim pogled kroz prozor: park, ulica, kuće, automobili, i ljudi, ljudi koji su se savršeno uklapali u taj metalno-prirodni splet ipak mrtvih stvari.

Jednom sam, prilazeći prozoru, imala neverovatno jak predosećaj da ću na drvetu ugledati obešenog čoveka, doktora, koji je poznao oca i često je dolazio u našu kuću. To mi je izgledalo tako izvesno, taj prizor obešenog čoveka, čije je lice trebalo da ima nekakvu tamnoljubičastu boju, kao i trava, za koju sam znala da ću je ugledati. Ostale stvari koje su sledile bile su mi predobro poznate: neko bi mogao kazati da su to bili sakralni obredi ponavljanja, ali ja ću radije kazati da su to bile grupe i besmislene radnje i pokreti, otupljeni i bez ikakvog impulsa, koji su mogli nešto da znače još samo pod okriljem navike. Jednostavno: nije postojala nikakva razlika između ponedeljka i srede, ili između utorka i petka, osim što je nedelja bila još žešće prazna, čineći me još više tupljom i očajnijom. Jedine stvari koje bih mogla da izdvojim, zato što ih se sećam (a koje su isto tako beznačajne kao i sve ostalo) jesu događaji slični sceni sa obešenim doktorom (čak se sećam da sam tog dana jela piletinu sa sosom od pečuraka, a na kraju sam popila čašu piva i podrignula). I još, sećam se da sam te večeri gledala film s Marlonom Brandom.

Ipak, od svih tih praznih dana koji su se tvrdoglavo nizali jedan za drugim i koji nisu dozvoljavali da ičim budu narušeni, ja jako dobro pamtim dva dana koji su poremetili moje žalosno životarenje, isto kao što bi neki novi organi na čovečjem telu poremetili sav dotadašnji raspored stvari. Prvi od tih dana volim da nazivam proročanskim, jer mi je, na mutan i nejasan način, najavio ono što će doći kasnije, odnosno, najavio mi je upravo taj drugi dan, koji nazivam sudbonosnim danom, u smislu da bi trebalo biti jako važan, mada sve manje i manje mislim kako je to što se desilo u bilo kom smislu važno. Ponekad sam volela da te dane zamišljam i uspoređujem sa danom rođenja i danom smrti, u smislu te njihove važnosti, ali sada uopšte ne verujem da išta što se dešava može da bude važno.

Prvog od tih dana, proročanskog, za vreme doručka namerno sam jako povukla viljušku duž svoje leve nadlaktice: ponovila sam to nekoliko puta i krv se u tankim mlazevima počela spuštati niz moju ruku, sve do šake. Ja sam mirno posmatrala svoju ruku i nisam ni trepnula. Nikada nisam bila tako mirna i tako spokojna, niti ću ikada biti. Samo sam sedela, savršeno nepokretna, i posmatrala to zagonetno crvenjenje. Bolelo me je. Bilo je to nešto, ne neobično, nego nešto što je izgledalo skoro nuž-

no, u svakom slučaju potrebno; stvar normalna kao menstruacija ili bilo koja druga fiziološka radnja.

Ipak sam se jako začudila.

Čudo se sastojalo u tome što sam se čudila stvari koja je bila čudna, a za koju sam mislila da ne bi trebalo biti čudna. Nešto će se desiti, prošaputala sam i otišla u kupatilo da operem ruku.

Nekoliko dana kasnije, tog sudbonosnog jutra, došao je. Nikada pre ga nisam videla. Ali, svidelo mi se. Bio je tu. Soba više nije bila kutija, nego soba. Miris, božanstveno mirisno jutro. Sve boje igrale su mi pred očima. I bili smo sami. On i ja. Pre nego što je došao umila sam lice i očešljala kosu. Toga se sećam. Smešno: kao da sam znala da će doći. Posle sam se okupala — voda je bila mirisna i topla. Prugasti plavobeli peškir kojim sam se obrisala bio je mekan. Bilo je tako lepo bezbedno se koristiti stvarima. Bez straha da će se okrenuti od mene. Bilo je tako lepo govoriti — bez straha da će se reći odbiti od zidova i udariti me u glavu.

Stajala sam ispred njega i bila sam čista i to sam dobro znala. Po prvi put sam počela da osećam svoje telo kao nešto živo: moji pokreti su postali primećeni, počeli su da imaju smisla, radovala sam se što podižem ruku da bih sklonila kosu s očiju, ili što mi se usled disanja nadimaju grudi. (Telo mi je onih bezmirisnih praznih jutara bilo čisto, ali ja ga uopšte nisam osećala kao takvo, nisam mislila da je ono čisto, ili prljavo, ništa nisam mislila o njemu, niti mi je ono trebalo — stajalo je po strani, i ja sam ga prala kao što bih prala i svaku drugu stvar, neku svoju haljinu, ili džemper).

Jutro je postalo nepodnošljivo mirisno pred njim.

Pomislila sam: zar ja nisam znala da on postoji. I šta će biti sada. Hoće li jutra postati mučna. I hoće li mi stvari postati potrebne. Hoće li biti tako da neću moći bez njih. Pored njega, mislila sam, jutra bi mogla postati mučna. I tesna i zlobna i druga i zagušljiva. Ovako su bila prazna, ali ne i mučna. Mučna jutra nisu prazna, ona su više nego puna. Prenatrpana.

Ali, ovo jutro nije bilo takvo. On je govorio tiho i polako, kao sveštenik. Ja sam pušila, promatrajući ga obavijenog u plavičasti dim koji je izlazio iz njegovih usta. To nikako nije moglo biti mučno jutro. Daleko od toga.

Zavukla sam se u postelju. Virili su mi samo obrazi i deo vrata sa žilama koje su se tresle od krvi koja mi je nadirala u glavu. Ruke sam sakrila. Osetila sam da su mi obrazi crveni i da mi se oči sjaje.

— Lepo mi je u krevetu — rekla sam.

On je klimnuo glavom.

— Da — rekao je — lepi ste, ti i tvoj krevet.

Onda je ustao, prišao mi, a zatim se ponovo vratio i seo u fotelju. Za trenutak sam se uplašila da će mu glava otpasti: toliko ju je zabacio

unazad. Gledala sam ga dugo, a onda sam sklopila oči.

— Dodi u moj krevet — kazala sam.

Nije se ni pomerio. Samo je čutao, a meni je izgledalo kao da se mrvim pod njegovim pogledom. Zatim je došao i uvukao se u moju postelju. Telo su nam se dodirnula i ja sam prestala da dišem. Miris, njegov miris je bio ono što mi je trebalo. Nikad pre ga nisam osetila, niti sam znala da postoji, ali tražila sam ga jako, tražila sam ga godinama. Sada me je taj miris usrećivao. Kao miris mora, u talasima, dolazio je do mojih nosnica, i odatle se spuštao, kao prvi sneg, na moju začudenu i oživjelu dušu. Umrla bih da je otišao. Ali, nisam mu to rekla.

— Volim te, — rekao je — ali ne mogu te sada uzeti.

Usta su mi gorela i nisam mogla da progovorim ni reči. Sunce se lenjo probilo kroz spuštenu zavesu i palo na našu postelju. Ličili smo na izdajnike. On me je ponovo poljubio.

— Golicaju me tvoje dlačice — rekao je.

— Volim tvoj miris — dodao je.

Reči su izlazile iz njega kao što sveža voda izlazi iz zardale i neugledne slavine. Htela sam da umrem. Med mi se slivao niz noge. Baš tako, bio je to pravi med. Tekao je u potocima. Čaršav ispod mene bio je mokar. Izgledalo mi je kao da ne postojim. Odvajala sam se od sebe baš kao što se i duša odvaja od umrlog tela. Ono što me je činilo stvarnom bio je strah. Ali, znala sam šta mi treba. Možda on ne razume, pomislila sam. Ipak, čula sam svoj glas. I našla svoju ruku na njegovom telu. Drhtala sam.

— Budi u meni — šapnula sam.

— Ne pomeraj se — rekao je još tišim glasom.

Jutro više ne mirišu. Da: opet jutro. Već sam rekla da je sve počelo s njima. Jutro: ležim u krevetu i uspoređujem prošla jutra s ovim sadašnjim. Razmišljam o jutrima drugih ljudi. Uvek uspoređujem, i to je jedini način na koji kontaktiram s ostalim svetom. Tako kontaktiram čak i sa samom sobom: kada stojim pred ogledalom, ovlaš dodirujući svoje telo, pitaš se ko sam ja, ako je osoba u ogledalu ja. Koja je od nas dve senka. Koja je bolja. Koja stvarno postoji.

On je tu, pored mene, ali ja ga neprestano sanjam. Tužna sam, iako ga volim. Tužna sam, jer mi ništa ne treba. Ne postoji stvar za kojom žudim. Jedva da se i sećam da sam jednom očekivala da ću videti obešenog čoveka na drvetu ispod prozora. Kada se takvih stvari setim, samo se nasmejem i mahnem rukom. Budalo, kažem sebi. Ipak, ponekad mislim na stvari za koje nikada neću saznati. Neću ih nikada videti. Jer, umreću za njega, to znam. I on zna.

Kaže da ga to čini srećnim.

priča u okvirima savršeno bele sobe nebojša cvetković

Ogrnut u plavi bade-mantil; danima se budim pokušavajući da pronadem trag na zavejanom licu. Ali, ispod brijača i mirišljave sapunice nema ničega osim jedne stare pesme. Mrzim je. Pijem njeno ime kao čašu penušavog vina, vraćajući se u košmarne snove u kojima niske crvene klupe sapliču sva lica osim tvog. Mrzim te.

Budim se iz polusvesnog bunila i sve što vidim je nelogično polje kupusa, do koga vodi hodnik sa žutim podom... prozor. Napolju je mraz, pretpostavljam, u groznici sve je usijano i sve gori. Sećem zavejano lice — i ono ostaje isto, kontrolisana paranoja; prvo hladne, zatim vrele ruke progone sva tela osim tvog — mrzim te. Pijem te kao veče na steni uz šum talasa i bljesak svetionika. Nikada u stanju da se napijem, nikada sit otrova. Mrzim sve brojeve, sve citate iz knjiga. Mrzim. Mrzim. Mrzim! Mrzim...

Budim se iz neprosjavanih snova tražeći odgovor ispod zavejanog lica ali, u brazdi brijača i mirišljave sapunice nema ništa osim tebe. Ljubim te krvavim usnama, milujem ispućalim rukama, šapućem natečenim grlom — da odeš u dom različitosti i greške. Sapličćeš lepše oči od svojih sipaš se u čašu koju greškom pijem. Pojaviš se, a ne znaš, vratiš me nazad, a ne odbaciš se napred. Protiv svih zakona prirode, protiv svega što pokušavam da živim.

Budim se danima gledajući zavejano lice. Pesma u kojoj pričam i smejem se — niske crvene klupe sapliču sve osim tebe. I lanac grudvi u grudima, pijem mržnju da ih rastopim i otkrijem svoje lice. Poklanjam ti sprave za mučenje i inkvizitorske čizme — i dalje trčiš. Mrzim polivače ulica, tramvaje, mrzim te.

Pijem ti utrobu da se otrujem i zaboravim. Da pronadem zavejano lice.